

สวัสดิ์เพื่อนคนไทยที่รักและเคารพ

พวกเรารวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ตั้งแต่ปี ๕๐ แต่ละคนสนใจเรื่องประชาธิปไตย พยายามศึกษาหาข้อมูลความรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งส่งต่อเผยแพร่สู่สาธารณะเท่าที่จำเป็น

เร็ว ๆ นี้กลุ่มฯ ได้พบบทความของนายแพทย์ประเวศ วะสี ที่ลงในหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งน่าสนใจมาก จึงขอส่งต่อมาให้ท่าน

กลุ่มฯ ได้ติดตามศึกษาบุคคลที่มีจิตใจประชาธิปไตย และพบว่านายแพทย์ประเวศเป็นบุคคลหนึ่งที่น่าสนใจ ท่านพยายามนำเสนอ บทความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง ตลอดเวลา ตั้งแต่ยุคเผด็จการทหาร ประชาธิปไตยครึ่งใบ แม้กระทั่งยุค รสช. จนกระทั่งยุคการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่พยายามผลักดันให้มีรัฐธรรมนูญ(พ.ศ. ๒๕๕๐) ฉบับปัจจุบันที่เอื้อให้ผู้นำรัฐบาลมีอำนาจมากขึ้น ทำให้ผู้นำรัฐบาลปัจจุบัน สามารถ คัดลีนใจเรื่องหลายเรื่องได้อย่างคล่องตัว สามารถ แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ง่ายขึ้น จนกระทั่งมีคนกล่าวว่า ท่านเป็นผู้หนึ่งที่สนับสนุนรัฐบาลปัจจุบัน

แต่บทความล่าสุดของท่าน ทางกลุ่มฯ เห็นว่าท่านแสดงจุดยืนของความเป็นคนที่มองสังคมนการเมืองประชาธิปไตยอย่างไม่หวั่นไหวและน่าสนใจอย่างยิ่ง ทางกลุ่มฯ จึงร่วมกัน พิจารณาว่า ควรช่วยเผยแพร่บทความดังกล่าวเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่พิมพ์เผยแพร่ไปแล้ว

โปรดช่วยเผยแพร่เพื่อให้เพื่อนร่วมชาติเข้าใจสถานการณ์บ้านเมืองของเราและร่วมกันสร้างสังคมให้น่าอยู่มากขึ้น

ด้วยความรักและศรัทธา
กลุ่มศึกษาประชาธิปไตย ๒๐๕๐

ยิ่งฝ่ายค้านเข้มแข็ง รัฐบาลยิ่งดีขึ้น

ประเวศ วะสี

๑. ความสำคัญของฝ่ายค้าน ในระบบรัฐสภา

ในระบบเผด็จการไม่ชอบมีฝ่ายค้าน

แต่ในระบบประชาธิปไตย

ฝ่ายค้านมีความจำเป็นและเป็นของ ดีเพื่อจะไต่ถามคุณและตรวจสอบฝ่ายรัฐบาล

ยิ่งฝ่ายค้านเข้มแข็งรัฐบาลยิ่งดีขึ้น

ในประเทศที่เจริญเขาจึงเห็นความสำคัญของฝ่ายค้าน

บางครั้งคนที่ เป็นสมาชิกพรรครัฐบาล ไปโหวตให้ฝ่ายค้านก็มี เพราะต้องการให้มีการตรวจสอบรัฐบาลให้ดียิ่งขึ้น

ในประเทศประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ไม่ได้มีแต่รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้น แต่มีฝ่ายค้านของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย อย่างของเราหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านก็ได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

บทความนี้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน มติชน โพสท์ทูเดย์ ไทยโพสท์ ผู้จัดการ และอื่น ๆ
ประจำวันที ๑ มกราคม ๒๕๔๘

๒. อันตรายของการมีรัฐบาล ที่กำลังเติบโตในอำนาจ

“อำนาจทำให้คอร์รัปชัน”

“อำนาจสมบูรณ์ก็คอร์รัปชันสมบูรณ์”

คำกล่าวของลอร์ดแอชตันข้างต้นเป็นที่อ้างอิงกันอย่างแพร่หลาย เพราะปรากฏว่าเป็นความจริงทุกหนทุกแห่ง ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

คนที่มีอำนาจมากๆ จะกำลังเติบโตในอำนาจ ไม่ฟังเสียงของผู้ใด รวบรวมอำนาจตามอำเภอใจ ไม่รอบคอบ นำไปสู่ความผิดพลาด รุนแรง และสงคราม

เรื่องนโยบายเป็นเรื่องสำคัญเพราะกระทบทุกองคาพยพของสังคม ถ้านโยบายผิดพลาดประเทศชาติเสียหาย

ผู้นำที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จจะนำ บ้านเมืองไปสู่สงครามได้ง่ายกว่า ถ้ามีระบบการมีส่วนร่วมและถ่วงดุล

การรวมศูนย์อำนาจถึงแก่ก็ไม่ยั่งยืน

อะไรที่สูงขึ้นมาโคดเดียนั้น โคนล้มได้ง่าย และเมื่อโคนล้มไปแล้วบ้านเมืองก็ระเนระนาด เพราะไม่ได้สร้างผู้นำไว้จำนวนมาก

สังคมที่มีฐานกว้าง มีการถักทอกันทางสังคมและทางปัญญา มีความมั่นคงและยั่งยืนกว่าสังคมที่รวมศูนย์อำนาจ

๓. การรวมศูนย์อำนาจทำลาย ศักดิ์ศรีความเป็นคน

คนทุกคนมีศักดิ์ศรีและมีศักยภาพในทางสร้างสรรค์ ประเทศจะมีกำลังมากถ้าเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคน

ส.ส.ทุกคนและรัฐมนตรีทุกคน ถ้ามีศักดิ์ศรี มีอิสระ มีความสร้างสรรค์ก็จะเป็นความงามและความดี แต่ทุกคนดูจะเป็นไปไปหมด ไม่กล้าออกความคิดเห็น

มีแต่ผู้นำเก่งอยู่คนเดียว ดูไม่งามเลยและทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นคนตกต่ำ น่าอึดอัด และอันตราย

๔. ประเทศล่มจม เพราะชั้นที่ชียนโดรม

ในประวัติศาสตร์จีนอันยาวนาน จักรพรรดิองค์แล้วองค์เล่า พินาศและบ้านเมืองล่มจม เพราะชั้นที่ที่แวล่อม ชั้นที่ที่แวล่อมจะเอาอกเอาใจเพื่อตลุมความไม่จริง

ผู้มีอำนาจจะถูกตัดขาดจากความจริง เมื่อไม่รู้ความจริงและไม่ใช้ความจริง ความเสื่อมเสียก็สืบคลานเข้ามาจนหายหน้า

เรื่อง“โจรกระจอก” เป็นตัวอย่างของการที่ผู้นำไม่ได้รับรู้ความจริงและทำให้แก้ปัญหาผิดจนบานปลายคลายไม่ออกจนทุกวันนี้

ที่ไหนมีการกำเริบในอำนาจที่นั่น“ขันที” ยิ่งชุกชุมเป็นอันตราย
ยิ่งนัก

ยามนี้คนไทยควรจะสนใจการคานอำนาจให้มาก การมีฝ่ายค้าน
ถ้าใช้ให้ดี จะทำให้รัฐบาลทำดียิ่งขึ้นและขันทีน้อยลง

๕. ฝ่ายค้านจะเข้มแข็ง

เพราะเหตุ ๒ ประการ

ฝ่ายค้านจะเข้มแข็งเพราะเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. ประชาชนเลือกฝ่ายค้านให้มีเสียงมากพอสมควร
๒. ฝ่ายค้านมีประเด็นและวิธีทำงานที่ดึงดูดสังคมเข้ามาตรวจสอบ

สอบรัฐบาล

ในเรื่องที่ ๒ นี้ ฝ่ายค้านต้องเลือกประเด็นที่เป็นจุดอ่อนถกรรจ์
ของรัฐบาลนำขึ้นมาศึกษาด้วยการใช้หลักวิชาการ ถกแถลงทาง
สาธารณะให้สาธารณะเข้าร่วมมากที่สุด นี่จะยกระดับสติปัญญาของ
ทุกฝ่าย ทั้งของสาธารณะ ของฝ่ายค้าน และของฝ่ายรัฐบาล อันจะมี
ผลทำให้บ้านเมืองดีขึ้น

ฉะนั้นฝ่ายค้านจะใช่แต่เวทีเท่านั้นไม่พอ แต่ต้องการการทำงาน
ทางวิชาการอย่างเข้มแข็ง ควรแสวงหานักวิชาการที่มีคุณภาพสูงมา
ช่วยทำงาน จะเรียกว่าฝ่ายวิชาการหรือสถาบันนักวิชาการก็ได้

๖. ประเด็นที่ควรมุ่ง ตรวจสอบรัฐบาล

ต่อไปนี้เป็น ข้อเสนอประเด็นที่ฝ่ายค้านควรตรวจสอบรัฐบาล
๗ ประเด็น คือ

๑. เรื่องรัฐบาลไม่เคารพรัฐธรรมนูญ เช่น

- * เรื่องการกานอำนาจโดยองค์กรอิสระ
- * การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- * การพัฒนาการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากที่สุด
- * สิทธิชุมชน

นี่เป็นเพียงตัวอย่าง รัฐธรรมนูญบัญญัติเรื่องดีๆ ไว้เป็นอันมากที่รัฐบาลไม่ทำ การกล่าวหาว่ารัฐบาลไม่เคารพรัฐธรรมนูญเป็นข้อหาที่ควรจริงจัง

ถ้าให้เรื่องนี้เคลื่อนไหวจะทำให้สังคมหันมาสนใจศึกษารัฐธรรมนูญกันอย่างกว้างขวาง และทำให้รัฐบาลปรับตัว

๒. เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและคอร์รัปชัน

เรื่องนี้เป็นเรื่องยากที่รัฐบาลจะสลัดให้พ้นคอ ควรมีการเคลื่อนไหวตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือการสืบสวน สอบสวนให้มีหลักฐานข้อเท็จจริง

ถ้าพบว่าผู้ถืออำนาจรัฐปันหุ้นให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตัวเองจะเป็นจุดตายของรัฐบาล

๓. เรื่องกระบวนการนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อทุกองค์กา
พยพของสังคมกระบวนการนโยบายสาธารณะ ควรจะเป็นกระบวนการ
ทางปัญญา

กระบวนการทางสังคม และกระบวนการทางศีลธรรมไม่ใช่
เรื่องเร็วๆ ลวกๆ ไม่ใช่ความรู้อย่างละเอียดรอบคอบ ขาดการมีส่วนร่วม
และไม่แน่ว่ามีศีลธรรมหรือไม่

ฝ่ายค่านิยมริเริ่มและร่วมมือกับภาควิชาการและภาคสังคม
ในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ดีอย่างมีส่วนร่วม

๔. เรื่องประชาสังคม

โลกรู้แล้วว่า ความเป็นประชาสังคมทำให้เศรษฐกิจดี การ
เมืองดี และศีลธรรมดี

การจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจ หรือการเมือง หรือศีลธรรม อย่าง
เป็นเรื่องแยกส่วนโดยไม่พัฒนาประชาสังคมไม่มีทางสำเร็จ

รัฐบาลนี้ไม่เข้าใจและเห็นคุณค่าของประชาสังคม พยายามจะ
ลดทอนประชาสังคมลงซึ่งจะทำให้พัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และ
ศีลธรรมไม่ได้ผล

๕. เรื่องระบบสื่อ

ระบบสื่อที่ดีบ้านเมืองจะเจริญรุดหน้าโดยรวดเร็ว

มาตรา ๔๐ ในรัฐธรรมนูญกำหนดให้คลื่นการสื่อสารเป็นของ
สาธารณะต้องนำมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ปรากฏว่า
มีการแข่งขันกันเพื่อผลประโยชน์อย่างน่าเกลียด

ไม่ปรากฏว่ารัฐบาลพยายามพัฒนาให้เกิดระบบสื่อที่ดี กลับมีภาพแห่งผลประโยชน์ทับซ้อนเสียมากกว่า

๖. เรื่องทิศทางการพัฒนาที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง

ทิศทางการพัฒนาที่เน้นเงินนิยม วัตถุนิยม บริโภคนิยม ขับเคลื่อนด้วยโลภจริต จะนำไปสู่การแย่งชิงทอดทิ้งกัน ช่องว่างทางสังคมจะห่างมากขึ้น ความไม่เป็นธรรมทางสังคมจะมากขึ้น ความรุนแรงและความเสื่อมเสียทางศีลธรรมจะมากขึ้น

ในที่สุดจะนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางสังคม เพราะสังคมที่ขาดศีลธรรมย่อมไม่สามารถรักษาปรกติภาพไว้ได้ ทิศทางการพัฒนาที่รัฐบาลดำเนินอยู่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง

๗. เรื่องสันติภาพ

สันติภาพเป็นทั้งผลและทุนของการพัฒนา บ้านเมืองที่ขาดสันติภาพจะเกิดความทุกข์แสนสาหัส และทำลายโอกาสการพัฒนา ฝ่ายค้านควรจะหาข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าตั้งแต่รัฐบาลนี้ ครองอำนาจมีความรุนแรงเกิดขึ้นจริงหรือไม่

ผู้นำรัฐบาลได้ส่งสัญญาณความรุนแรงอย่างไรหรือไม่ มีการเข้าข่ายผิดกฎหมายหรือไม่ และทำอะไรจึงจะเป็นการส่งเสริมสันติภาพ

รัฐบาลขาดความระมัดระวังในการรักษาสมดุลระหว่างอเมริกา กับโลกอิสลาม คู่ขัดแย้งใหญ่ในโลกคืออเมริกากับโลกอิสลาม ซึ่งมีประชากรมุสลิมกว่า ๑,๐๐๐ ล้านคน

ความขัดแย้งที่รุนแรงและอันตรายยิ่ง เป็นบ่อเกิดของขบวนการก่อการร้ายสากลที่แม้แต่อเมริกาเองก็ไม่ปลอดภัย เราอยู่ปลายแถวและไม่ใช่คู่แข่งหลักกับใคร แต่รัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยไม่ระมัดระวัง ถูกปลักและดึงให้เขาไปสู่ความเสี่ยงต่อการก่อการร้ายสากลโดยไม่จำเป็น และทำให้ความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้แก้ไขยากขึ้นไปอีก

ขณะนี้มีความพยายามที่จะกระตุ้นชาตินิยม **ประเทศไทยที่มีความขัดแย้งเชิงเชื้อชาติจะเป็นประเทศที่มีกรรมอย่างยิ่ง**

ความขัดแย้งและความรุนแรงจะทำให้การพัฒนาหยุดชะงักไปตั้ง ๕๐ - ๑๐๐ ปี

ตั้งในพม่ากว่า ๖๐ ปีแล้วยังไม่หยุด

ยิวกับอาหรับในตะวันออกกลางมากกว่า ๕๐ ปีแล้วยังหยุดไม่ได้

สิงหลกับทมิฬในศรีลังกาเช่นมากกว่า ๒๐ ปีแล้วยังหยุดไม่ได้

รัฐบาลต้องได้รับการตรวจสอบและช่วยเหลือให้ออกจากความคิดกระตุ้นเชื้อชาตินิยมหากจะมีความคิดเช่นนั้น เพราะอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศอย่างยิ่ง

คนไทยต้องช่วยกันสร้างสันติภาพให้ได้ สันติภาพเคยเป็นทุนที่พิเศษของเรา

ประเด็นที่ควรตรวจสอบรัฐบาลไม่ได้มีเพียง ๗ ประเด็นดังกล่าวเท่านั้น เพียงยกเป็นตัวอย่างไม่ให้ดู แต่เป็นประเด็นฉกรรจ์ๆ ทั้งสิ้น

๓. ฝ่ายค้านเข้มแข็ง วิชาการเข้มแข็ง สังคมเข้มแข็ง รัฐบาลจะดีขึ้น

หากฝ่ายค้านเคลื่อนไหวตรวจสอบรัฐบาลในประเด็นทั้ง ๗ ดังเสนอข้างต้นพร้อมๆ กับการเคลื่อนไหวทางวิชาการและการเคลื่อนไหวทางสังคม จะเกิดความสร้างสรรค์อย่างยิ่ง

ฝ่ายค้านก็จะเข้มแข็ง ฝ่ายวิชาการและฝ่ายสังคมก็จะเข้มแข็งขึ้น เมื่อฝ่ายค้านเข้มแข็ง ฝ่ายวิชาการเข้มแข็ง และฝ่ายสังคมเข้มแข็ง ไม่ว่าจะรัฐบาลใดๆ ก็ต้องปรับตัวให้ดีขึ้น

ปฏิสัมพันธ์อย่างถูกต้องระหว่างฝ่ายต่างๆ จะทำให้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาหายนานาประการของประเทศได้

ประชาธิปไตยแต่โดยรูปแบบแต่เนื้อหาเผด็จการ ไม่สามารถแก้ปัญหของประเทศอย่างจริงจังยั่งยืน แต่จะทิ้งซากอันน่าเหม็นไว้ในสังคม

เพื่อนคนไทยควรใช้สติไตร่ตรองให้รอบคอบ แล้วช่วยกันสร้างระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนมีส่วนร่วม ทุกฝ่ายมีความสำคัญ มีสัดส่วน และปฏิสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง จึงจะทำให้สังคมไทยสามารถเคลื่อนไหวไปในอนาคตอย่างมีคุณภาพ ปัญญา และสันติภาพ

การทำให้ฝ่ายค้านเข้มแข็งก็เป็นวิธีหนึ่ง ที่จะทำให้รัฐบาลดีขึ้น